

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exordium

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

dex incurrat, caveat. Si peccaverit vir in virum, tum judicant Dii: Si autem in Dominum peccaverit vir, quis orabit pro eo? 1. Sam. 2. v. 25.

Interea condemnatio Christi in solatium nostrum vergit. Ratione enim tristissimi lapsus eò res nobiscum devenerat, ut undiquaque Crucifige super nos exclamatum sit.

In cœlo dicebat Deus: Crucifigatur: semel à me dictum est, quocunque die homo de arbore vetita comederit, morte moriatur, quod verbum nunquam mutabitur, sed immotum manebit. Cœlum enim & terra transibunt, verba autem mea non transibant, Luc. 21. v. 33.

In inferno clamabant Diaboli: Crucifigatur, quorum libido erat, ut & nos carenis noctis in tartarum detruderemur vincti, 2. Petr. 2. v. 4. daturi pœnas, interitum æternum à facie Domini, & à gloria virtutis ejus, 2. Thess. 1. v. 9.

In his terris adhuc hodie locum habet: Crucifigatur. Variationes enim & exercitus adversus nos sunt, Job. 10. v. 17. Hic semper cogitationes, & timores cordis, adinventio expectationis, & dies finitionis, Sir. 40. v. 2. Nos judicem nostrum habemus, qui sententiam super nos pronunciat annunciandam nobis: Dispose domui tuæ, Esa. 38. v. 1. Verùm Servator noster Jesus, Mediator noster factus, judicium condemnationis subiit, ut nos absolveremur. Non amplius nunc audiendum nobis, triste illud Crucifige, sed Justificetur & vivat: non enim Dominus delectatur in perditionibus nostris, Tob. 3. v. 22.

Die novissimo demum verâ vita fruemur, Sir. 48. v. 12. Quando nos Dominus sibi adsciscet, ut simus cum eo semper, 1. Thess. 4. v. ult.

Hoc JESU! nobis largire Amen.

DOMINICA PALMARUM.

Textus.

Historia Passionis, usque ad finem.

EXORDIUM.

Veneranda Antiquitas presentem Dominicam appellavit Dominicam Palmarum: semel ratione ramorum, quos populus præcidit, & in ingressu Christi in viâ stravit, fuerunt enim rami palmarum, ut Johannes indicat, cap. 12. v. 13. Deinde hoc ipso Christus maximè respicitur, qui per palmam præfiguratus est. Propterea in-

quit: Quasi palma exaltata sum in ripâ, transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis implemini, Sir. 24. v. 18. 26.

Meditatio Evangelii suggerit

I. *Triplicem Querelam*, si respiciamus

1. *Palma pressuram*, quâ ab ipsâ infantia usque in sepulchrum affectus est. Bethlehemi non invenit locum in diversorio, sed

sed in obscuro stabulo, duro in præsepio re-
quiescere coactus est, Luc. 2. v. 7. Nazareni
conterranei ejus, de supercilio montis, su-
prà quem civitas eorum ædificata erat,
eum præcipitaturi erant, Luc. 4. v. 29. In
Capharnaum quoq; non ex voto escessit,
idedè væ super illo clamat, Matth. 11. v. 23.
Hierosolymis sanctissimos & devotissi-
mos habitasse æquum fuisset, quia Deus ibi
ignem & caminum suum habebat, Esa. 31.
v. ult. Sed ibidem pessimè tractatus, ad
ignominiosissimam mortem crucis con-
demnatus est, Matth. 27. v. 26. ubi insidias
antiqui serpentis, calcaneo suo tentas sensit,
Gen. 3. v. 15. Verùm Deus in bonum finem
direxit, ut hoc ipso lapsu genus huma-
num restitutum, peccatum ob signatum,
iniquitas expiata, & justitia sempiterna ad-
ducta sit, Dan. 9. v. 24.

2. *Ecclesia figuram.* Hanc nobis Christus
adumbrat: vehitur enim asino mutuato
& despecto, satellites ejus sunt pisces,
aliquæ è plebe homunciones, qui ipsi ve-
stimenta loco clivellarum substernunt, &
ut compendio dicam: Omnia paupertate
præ se ferunt.

Adhuc hodiè Ecclesia pusillus grex,
Luc. 12. v. 32. populus pauper atque egenus,
Zeph. 3. v. 12. lampas contempta apud
cogitationes divitum est, Job. 12. v. 5. hoc
inde est, quia in mundo habitat qui Dia-
bolo desponsatus, & totus in maligno po-
situs est, 1. Joh. 5. v. 20. Joh. 15. v. 19.

3. *Vulgi naturam,* quæ bellua est multo-
rum capivum, hodiè Christo Hofanna ac-
cinit, cras sive perendiè Crucifigeei accla-
mat. Idè in Deo confidendum, non in
hominibus. Nam omnis homo mendax
Psal. 116. v. 11. sed Deus veritatem custodit
in seculum, Psal. 146. v. 6.

II. *Triplitem Medelam,* quæ fuit

1. *Ex Christi adventu,* quod in miserã
nostrã visitat nos, qui proposito sibi gau-
dio, sustinuit crucem nostri causa, confu-
sione contentã, Hebr. 12. v. 2. nobisque
fratribus suis per omnia assimilatus est, ex-
cepto peccato, Hebr. 2. v. 17. Hæc gratia
præveniens est, quæ nobis in peccato mor-
tuis prævenit, Eph. 2. v. 5. Nisi nos acces-
sisset, nos illum accedere non potuissemus,
sed periissemus in æternum damnati: Ve-
rum adventu tuo nos idoneos fecit, in par-
tem sortis Sanctorum, in lumine, Col. 1.
v. 12. Ut jam non amplius peregrini simus
ut antea: sed genus electum, Regale Sa-
cerdotium, populus sanctus, populus ac-
quisitionis, 1. Petr. 2. v. 9.

2. *Ex palma usu.* Pressa enim valentior,
ut notum Emblemã indicat, & sub pon-
dere crescit, Gellio asserente. Ita de Chri-
stianis dicimus: Ubi desinit auxilium
humanum, incipit divinum, Ze grøßter
Noth / je nåher GOTT. Dum judicamur,
à Domino corripimur, ne cum mundo
damnemur, 1. Cor. 11. v. 32.

3. *Ex multiplici fructu.* Quemadmodum
enim palma tam hyeme quàm æstate viret
& floret, & fructus suos gignit, quos pal-
mulos vocant sive dactylos, quibus Phy-
sici insignem virtutem alendi tribuunt:
Pari modo & hæc palma, Christus JE-
sus, sine intermissione floret, & salutare
fructus producit, quibus æstate & hyeme,
h. e. in prosperis & adversis fruamur. Jesus
Christus heri & hodie, idemque in secula,
Hebr. 13. v. 8.

III. *Triplitem Cautelam,* quam tribus in-
cludimus Regulis, quarum

d d z

1. Chri-

1. *Christum excipe.* Nostro enim emolumento advenit, tanquam justus & Salvator, Zach. 9. v. 9. Quidni ipsi gloriam daremus, ut de adventu ejus ex animo lætaremur, sicut captivus lætatur, quando Redemptor ejus appropinquat? Gaudete in Domino semper, iterum dico gaudete, Phil. 4. v. 4. Hic Rex venit justus, nobis id bonum est: bibimus enim quasi aquam, iniquitatem, Job. 15. v. 16. qui verò in eum credit, justus est, Rom. 10. v. 4. Hic Rex venit, ut Salvator: id non minus prodest nobis. In nobis enim non est fortitudo, 2. Chron. 20. v. 12. sed auxilium nostrum à Domino, qui fecit cælum & terram, Psal. 121. v. 2.

2. *Palمام sequere.* Hæc idea Christiani est, qui non deficit in tribulationibus, Eph. 3. v. 13. sed crescit sub mole illâ, in fide, patientiâ, devotione, aliisque præclaris virtutibus, ut & in morte speret, Prov. 14. v. 32. & cum Paulo dicat: Certus sum, quod neque mors neque vita &c. Rom. 8. v. 38. Hanc constantiam sequitur tandem corona, nempe corona vitæ, Apoc. 2. v. 11. Psal. 92. v. 13. 15.

3. *Hosanna cane.* O Domine, da prosperos successus! Psal. 118. v. 25. sicut enim turbæ, quæ præcedebant, & sequebantur, clamabant, dicentes: Hosanna Filio David, benedictus, qui venit in nomine Domini: Ita & nos adhuc hodie Christo Servatori Hosanna accinamus, dicentes: Præcepit Deus tuus fortitudinem tuam, confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis, Psal. 68. v. 29. Licet enim Paulus plantet, Apollo riget, tamen omnia irrita sunt, nisi Deus dederit incrementum, 1. Cor. 3. v. 7.

Hæc ita hodierni Evangelii idea, quomodo occasione palmæ, à quâ hodierna dominica denominatur, tractari potuisset.

Nunc ad verba Passionis progredimur, quæ quatuor membris constant, quorum

- I. *Contumeliosaeductio.*
- II. *Secura crucifixio.*
- III. *Beata obdormitio.*
- IV. *Honestasepeliitio.*

J. J.

Exegesis.

Pillarus clamore Pontificum, Seniorum & Scribarum victus, capitis Christum damnaverat, ut in præcedentibus audivimus. Propterea milites cum ipso properant ad locum supplicii, ubi aliâs facinorosi morti tradebantur. Id præfiguratum est per vaccam ruffam. Sicut enim illa extrâ castra educenda & cremanda fuit, Num. 19. v. 1. seqq. Ita & Servator noster extrâ Jerusalem e ductus, ibique extrâ muros interfectus est, ut ostenderet, esse se Salvatorem omnium hominum, Judæorum æque ac Gentilium, 1. Tim. 4. v. 20. & propitiationem, non pro nostris tantum: sed protius mundi peccatis, 1. Joh. 2. v. 2.

Adam Paradiso ejiciebatur, cum peccasset, Gen. 3. v. 23. verum per educationem suam Christus, tanquam alter Adam, πολίτευμα cælestis Hierosolymæ nobis vicissim acquisivit, ut lætabundi cum Apostolo dicere possimus: Jam non hospites & advenæ, sed cives sanctorum, & domestici Dei sumus, Eph. 2. v. 19.

Considerabimus verò in contumeliosa hæc Christi educatione,

1. *Vestium mutationem.* Chlamydem enim cocineâ, quæ vulneribus tenaciter inhærebat,